

Jaap Schreuder (69) was 41 jaar lang huisarts in Malden. Zoals alle zorg-professionals zag ook hij regeldruk, protocollen en administratie in de praktijk toenemen, maar hij had daar weinig moeite mee. "Als de dokter loon naar werken wil, moet hij ook kunnen aantonen dat hij werkt naar loon."

Na vijf jaar dezelfde baan op dezelfde plek moet je wat anders zoeken, langer blijven is ouderwets. Dat heb ik weleens gehoord. Ik ben het daar qua huisartsenzorg niet mee eens. Juist daarin is continuïteit belangrijk. Er is een groot verschil tussen het kennen van een mens en het kennen van een dossier. Voor de mens achter de patiënt heb je veel meer tijd nodig. Al is 41 jaar misschien wat aan de lange kant.

Bij mijn pensionering vorig jaar heb ik mijzelf de vraag gesteld hoe ik het in vredesnaam zo lang heb volgehouden. Ik wist het antwoord: huisarts is het mooiste beroep ter wereld. Dat is het voor mij tenminste omdat mensen mij boeien. Ze hebben hun verhalen, bijzonderheden en eigenaardigheden en jij speelt op momenten een rol in hun leven. Soms kun je onheil keren en anders kun je je patiënten bijstaan.

De patiënt-arts relatie is voor mij de essentie van huisartsenzorg. Dat moet een wederkerige relatie zijn tussen gelijkwaardige deelnemers met onderling respect en vertrouwen. Van jongs af aan ben ik geïnteresseerd in mensen. Ik ging geneeskunde studeren omdat natuurwetenschap mij ook fascineerde. Toen ik afstudeerde, wist ik alles over organen, ledematen en spieren, maar weinig over de menselijke kant van mensen. Daarin werd je toen nog niet opgeleid. Ik zag mijn eerste patiënt pas toen ik m'n kandidaats had en dan nog alleen maar vanuit de collegebanken.

Na mijn studie heb ik kort in de chirurgie gewerkt. Daar gold dat de chirurg opereerde en dat de patiënt verder door anderen werd verzorgd. Het paste niet bij me, ik wilde meer van de mensen zien.

‘Huisarts, het mooiste beroep ter wereld’

Maar de omgang met patiënten moest ik, als jong doktertje, in de praktijk nog wel leren. Op mijn vijftiengste was ik al arts. Een huisartsopleiding heb ik niet gehad. Die opleiding startte in 1972, een jaar nadat ik in Utrecht afstudeerde. Samen met een studiegenoot startte ik in Malden en het naburige Molenhoek twee wilde vestigingen. De gemeente had het plan veel nieuwe woonwijken te bouwen en er was in Malden maar één huisarts, met 6000 patiënten, en één apotheek. Maar toen we goed en wel zouden beginnen, kwam eind 1973 de eerste oliecrisis en gingen alle bouwplannen in de koelkast. Geen nieuwe bewoners, geen nieuwe patiënten.

Om het hoofd boven water te houden, had ik ‘bijbaantjes’. Ik was huisarts bij de Pompekliniek en bij Berkenoord, psychiatrische klinieken in Nijmegen, en ik was bedrijfsarts. Toen het in 1980 economisch weer wat beter ging, startte ik met een collega-huisarts, twee fysiotherapeuten, een apotheker, maatschappelijk werk en de wijkverpleging een gezondheidscentrum in Malden. Toen we net waren begonnen en wilden bijbouwen, belandden we in de tweede oliecrisis. De rente stond op 12,5 procent.

Maar het lukte ons het gezondheidscentrum van de grond te krijgen en na enige tijd hadden we al 10.000 patiënten. Later kwam ook het gezondheidscentrum in Molenhoek, ooit gestart door mijn studiemaat, onder onze koepelstichting. Bij mijn pensionering afgelopen december hadden we in totaal zo’n 19.000 patiënten.

In het gezondheidscentrum zijn veel aiossen opgeleid. Ik behoor tot de generatie artsen die anderen opleidden

zonder zelf een huisartsopleiding te hebben gehad. Het opleiden heeft mij ook veel geleerd. Als je je werkzaamheden moet uitleggen aan anderen, word je gedwongen er door andermans ogen naar te kijken. Als ik bijvoorbeeld mensen uit de spreekkamer ophaalde, zag ik al iets aan hun manier van lopen, hun oogopslag of hun houding. Het is een uitdaging dat op aankomende zorgprofessionals over te brengen.

Het is, naast nascholing, goed om te blijven leren. Je behoudt energie en plezier in het werk als je er dingen naast doet. Ik was medeoprichter en enkele jaren bestuurslid van de Huisartsenpos-

Je behoudt energie en plezier in het werk als je er dingen naast doet

ten Nijmegen en Boxmeer, destijds CHN. Aangezien ik daar in het begin ook penningmeester en administrateur van was, leerde ik ook veel op dat vlak. Verder heb ik me op latere leeftijd nog bijgeschoold in oogheelkunde voor huisartsen, heb ik sinds 2012 een tweetal filosofische opleidingen gevolgd en heb ik mijn vliegbrevet gehaald.

Anders dan veel collega’s ben ik niet zo negatief over de toegenomen regeldruk, protocollen en administratie. Misschien komt dat door het vliegen. Vliegerij en

geneeskunde hebben parallellen. Veiligheidsstrainingen uit de luchtvaart worden in aangepaste vorm ook gebruikt in de geneeskunde. De vliegerij zit vol met checklists en procedures. Een kleinigheid over het hoofd zien, kan – net als in ons vak – levensbedreigende gevolgen hebben. Ik ben als arts meer protocollair gaan werken om vermijdbare problemen te voorkomen, waardoor er weer meer ruimte is om onverwachte problemen aan te pakken.

Administratie is nu eenmaal noodzakelijk. Ik erken dat het vaak veel werk is met soms onzinnige formulieren over bijvoorbeeld verbandmiddelen. Door mijn ervaring met administratief werk kon ik er goed mee uit de voeten, maar daarnaast hoeft je het natuurlijk ook niet allemaal zélf te doen, je hebt bijvoorbeeld praktijkondersteuning.

Ik begrijp het wel dat financiers gegevens willen. Wij worden afgerekend op criteria die we als beroepsgroep vaak zelf hebben bedacht. Er gaat veel geld om in de gezondheidszorg en er mag best verantwoording worden afgelegd. Als je als dokter loon naar werken wilt, moet je ook kunnen aantonen dat je werkt naar loon.

In dat werk, goede zorg verlenen, is samenwerking cruciaal. We moeten samenwerken met de patiënt en diens omgeving en vervolgens met vele andere disciplines in en buiten de huisartsenpraktijk. Die samenwerking ontstaat lang niet altijd vanzelf en blijft ook niet vanzelf bestaan. Daarvoor is blijvende inspanning en enthousiasme nodig. En nadrukkelijk ook professionele ondersteuning en infrastructuur. Dokteren doe je niet alleen.